

Informație
cu privire la realizarea acțiunilor ce țin de sectorul educației, vizate de
Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”

În perioada de referință (anul 2015), în vederea implementării prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020”, prioritatea „Studii: relevante pentru carieră”, în sectorul educației au fost realizate următoarele activități:

1. În scopul dezvoltării cadrului normativ și de politici au fost elaborate și aprobate următoarele acte normative:

1) *Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor* (Hotărârea Guvernului nr.425 din 03.07.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 177-184 din 10.07.2015);

2) *Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar* (Hotărârea Guvernului nr. 853 din 14.12.2015, publicată în Monitorul Oficial nr.340-346 din 18.12.2015);

3) *Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional* (Hotărârea Guvernului nr. 191 din 22.04.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 98-101 din 24.04.2015);

4) *Planurile de admitere în învățământul profesional tehnic și superior* (Hotărârea Guvernului nr. 390 din 16.06.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 150-159 din 19.06.2015);

5) *Planul de admitere la studii superioare de doctorat, ciclul III, cu finanțare de la bugetul de stat, pentru anul de studii 2015-2016* (Hotărârea Guvernului nr. 453 din 24 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 197-205 din 31.07.2015);

6) *Regulamentul cu privire la organizarea ciclului II - studii superioare de master* (Hotărârea Guvernului nr. 464 din 28.07.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 197-205 din 31.07.2015);

7) *Hotărârea Guvernului pentru aprobarea listelor candidaților la acordarea Bursei Președintelui Republicii Moldova pentru anul de studii 2015-2016* (nr. 570 din 19.08.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 224-233 din 21.08.2015);

8) *Hotărârea Guvernului pentru aprobarea listelor studenților din instituțiile de învățământ superior (ciclurile I, II) și elevilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar, cărora li s-a acordat burse de merit în anul de studii 2015-2016* (nr. 571 din 19.08.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 224-233 din 21.08.2015);

9) *Metodologia de evaluare externă în vederea autorizării de funcționare provizorie a școlilor doctorale și a programelor acestora* (Hotărârea Guvernului nr. 586 din 24.08.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 241-246 din 28.08.2015);

10) *Hotărârea Guvernului cu privire la acreditarea organizării și retragerea dreptului de organizare a programelor de studii superioare de licență (ciclul I) în domeniul Drept în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova* (nr. 731 din 19.10.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 291-295 din 23.10.2015);

11) *Hotărârea Guvernului cu privire la acordarea dreptului de organizare a studiilor superioare de doctorat instituțiilor de învățământ superior, consorțiilor, parteneriatelor naționale și internaționale* (nr. 816 din 11.11.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 306-310 din 13.11.2015);

12) *Hotărârea Guvernului cu privire la modificarea Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1007 din 10 decembrie 2014* (nr. 855 din 16.12.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 340-346 din 18.12.2015);

13) Hotărîrea Guvernului cu privire la acreditarea organizării și retragerea dreptului de organizare a programelor de studii superioare de master (ciclul II) în domeniul Drept în instituțiile de învățământ superior (nr. 883 din 28.12.2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 361-369 din 31.12.2015);

14) *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar* (ordinul ministrului educației nr. 550 din 10.06.2015, publicat în Monitorul Oficial nr. 206-210 din 07.08.2015);

15) *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ profesional tehnic secundar* (ordinul ministrului educației nr. 840 din 21.08.2015, publicat în Monitorul Oficial nr. 275-280 din 09.10.2015);

16) *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Centrului de excelență* (ordinul ministrului educației nr. 1158 din 04.12.2015);

17) au fost elaborate și aprobate Standardele minime de dotare cu mijloace TIC a instituțiilor din învățământul profesional tehnic (ordinul ministrului educației nr. 1043 din 29.10.2015);

18) *Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de conducere în instituțiile de învățământ profesional tehnic* (ordinul ministrului educației nr. 673 din 09.07.2015, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 206-210 din 07.08.2015);

19) Ordinul ministrului muncii, protecției sociale și familiei și ordinul ministrului educației privind modificările la Normele metodologice privind organizarea și desfășurarea formării profesionale a șomerilor, elaborat în comun cu Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei (ordinul ministrului muncii, protecției sociale și familiei nr. 140 din 04.09.2015 și ordinul ministrului educației nr. 953 din 02.10.2015, publicat în Monitorul Oficial nr. 275-280 din 09.10.2015);

20) *Regulamentul-cadru privind modul de alegere a rectorului* (ordinul ministrului educației nr. 09 din 14.01.2015, publicat în Monitorul Oficial nr. 39-45 din 20.01.2015);

21) *Regulamentul-cadru privind organizarea și funcționarea organelor de conducere ale instituției de învățământ superior* (ordinul ministrului educației nr. 10 din 14.01.2015, publicat în Monitorul Oficial nr. 39-45 din 20.01.2015);

22) *Regulamentul-cadru privind organizarea admiterii în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova la studii superioare de licență* (ordinul ministrului educației nr. 307 din 05.05.2015);

23) *Indicatorii de performanță științifică pentru dobândirea calității de conducător de doctorat în Republica Moldova* (ordinul ministrului educației nr. 848 din 24.08.15, publicat în Monitorul Oficial nr. 340-346 din 18.12.2015);

24) *Metodologia de organizare a Competiției proiectelor științifice pentru repartizarea între școli doctorale a granturilor doctorale de la bugetul de stat pentru anul universitar 2015-2016* ([ordinul ministrului educației nr. 936 din 29.09.2015](#));

25) *Planul-cadru pentru studii superioare destinat celor 3 cicluri universitare: licență, master și doctorat* (ordinul ministrului educației nr. 1045 din 29.10.2015);

26) *Regulamentul de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de Credite de Studiu* (ordinul ministrului educației nr. 1046 din 29.10.2015);

27) *Regulamentul-cadru privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență* (ordinul ministrului educației nr. 1047 din 29.10.2015);

28) *Regulamentul Consiliului de Etică și Management* (ordinul ministrului educației nr. 1048 din 29.10.2015);

29) *Cadrul de referință al curriculumului universitar* (aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum, mai 2015);

30) *Regulamentul de instruire la distanță în învățământul superior* (aprobat prin ordinul din 15.12.2015);

31) *Cu privire la aprobarea suplimentului la diploma de studii în învățământul superior* (aprobat prin ordinul din 15.12.2015).

De asemenea, a fost elaborat și înaintat spre avizare proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ profesional tehnic.

Dezvoltarea cadrului de politici, pe segmentul învățământului profesional, s-a realizat, în esență, prin aprobarea:

1) *Planului de acțiuni pentru restructurarea rețelei instituțiilor de învățământ profesional tehnic pe anii 2015-2020* (Hotărârea Guvernului nr.230 din 04.05.2015, publicată în Monitorul Oficial nr.115-123 din 15.05.2015);

2) *Cadrului de referință al curriculumului pentru învățământul profesional tehnic* (ordinul ministrului educației nr.1128 din 26.11.2015), primul document de politică educațională, care stabilește structura și procedurile de elaborare și implementare a curriculumului pentru învățământul profesional tehnic.

2. În vederea racordării sistemului educațional profesional la exigențele pieței muncii:

1) prin ordinul ministrului educației nr.1205 din 16.12.2015, a fost aprobat Planul cadru pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar în baza sistemului de credite de studii transferabile, implementat în baza Sistemului European de Credite pentru Formarea Profesională (ECVET);

2) prin ordinul ministrului educației nr.968 din 10.09.2014 a fost aprobată *Metodologia de elaborare a Cadrului Național al Calificărilor în învățământul superior*, implementată în dezvoltarea CNC:

a) la 4 domenii generale de studiu - *Inginerie, Economie, Științe agricole, Științe sociale* - pentru toate cele 3 cicluri universitare, cu 10 domenii generale de studiu: 22, 31, 32, 33, 34, 38, 42, 44, 55, 85, inclusiv 29 de domenii de formare profesională și 38 de specialități;

b) la domeniul 14, care va servi model pentru CNC din domeniul *Științe ale educației*;

c) la 5 specialități din domeniul *Sănătate*.

3) au fost elaborate 6 calificări profesionale pentru învățământul profesional tehnic secundar și 18 calificări pentru învățământului profesional tehnic postsecundar;

4) au fost elaborate și aprobate Curricula la unitățile de curs *Firma de exercițiu și Bazele antreprenoriatului*; meseriile *Tencuitor* (durata studiilor 2 ani), *Electrician în construcții* (durata studiilor 3 ani), *Operator pentru suportul tehnic al calculatoarelor* (durata studiilor 2 ani) și specialitățile *Informatica* și *Calculatoare* (două curricula modulare pentru pregătirea tehnicienilor);

5) a fost pilotat sistemul dual în desfășurarea programelor de formare profesională. Sistemul dual reprezintă modelul de formare profesională care îmbină ucenicia desfășurată într-o companie și învățământul profesional propriu-zis, care are loc într-o școală profesională, într-un singur curs. Acest tip de învățământ permite ca partea teoretică să fie studiată în instituțiile de învățământ, iar cea practică - la întreprindere. În acest sens, au fost autorizate provizoriu următoarele instituții - pilot:

a) întreprinderea S.R.L „Starline Textile” și Școala Profesională, or. Hîncești;

b) întreprinderile S.A „Bălțeanca” și S.R.L „INFINITTextil” și Școala Profesională nr.3, mun. Bălți;

c) întreprinderea S.A „Artizana” și Școala Profesională nr.1, mun. Chișinău;

d) întreprinderea S.A „Tricon” și Școala Profesională nr.1, or. Cahul;

e) întreprinderea „ICS DRA Draexlmaier Automotive SRL” și Școala Profesională nr.3 din mun.Bălți pentru formarea profesională prin sistem dual la meseriile *Electromontor utilaje de dispeceerat și teleautomatică și Operator la mașini-unelte semiautomate și automate*.

6) au fost incluse 25 de meserii noi în proiectul planului de studii pentru învățământul profesional tehnic la 8 domenii de formare profesională;

7) în urma evaluărilor externe realizate, a fost retras dreptul de organizare a studiilor superioare de licență la 3 programe din cadrul a 3 instituții de învățământ superior și a 5 programe de master din domeniul Drept din cadrul a 5 instituții de învățământ superior.

3. În vederea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice și sporirii calității procesului educațional:

1) cu suportul Proiectului UE „*Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională în Republica Moldova*”, cadrele manageriale din instituțiile de învățământ profesional tehnic cu rezultate bune, obținute ca urmare a cartografierii instituțiilor, au beneficiat de un program de instruire în domeniul managementului pe următoarele tematici:

- a) Managementul resurselor umane
- b) Managementul strategic și de proiect
- c) Managementul calității
- d) Managementul relațiilor de parteneriat și de dialog social
- e) Managementul financiar
- f) Managementul implementarea funcțiilor Centrelor de Excelență.

Managerii au fost instruiți de experți locali și internaționali în perioada 20 noiembrie-15 decembrie 2015.

2) instituțiilor de învățământ superior tuturor universităților li s-a recomandat promovarea și motivarea cadrelor didactice în studierea limbii engleze și a modulului psiho-pedagogic, în cazul în care nu au pregătirea pedagogică necesară.

4. În vederea îmbunătățirii bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ profesional tehnic și superior:

1) cu suportul companiei OrangeMoldova, a fost dotat laboratorul de informatică al Centrului de excelență în informatică și tehnologii informaționale, iar cu suportul Ambasadei Germaniei în Republica Moldova au fost dotate cu echipament, tehnică și mobilier, laboratoarele și sălile de clasă a 4 instituții de învățământ profesional tehnic.

2) în 6 universități, în cooperare cu Fundația Orange, au fost deschise Orange WiFi Cafe în blocurile de studii, oferind un acces extins la internet tuturor studenților. În acest scop, au fost amenajate, cu un design special, unele spații din instituțiile de învățământ superior, localurile au fost dotate cu computere performante și plasmă, asigurate cu internet WiFi gratuit de la Orange Moldova;

3) în cadrul Universității Tehnice din Moldova, au fost reparate capital (cu contribuția financiară a universității), dotate cu mobilier și echipament modern următoarele laboratoare: Enologie, Viticultură și Ampelografie, Analiză Cromatografică, Analiză Senzorială, Analiză Spectrofotometrică, Biotehnologii Alimentare, Biochimie, Enochimie;

4) la Academia de Studii Economice din Moldova s-au achiziționat 46 de calculatoare, inclusiv: din sursele proprii – 29, din teme de cercetare – 6, din proiecte internaționale – 11. Acestea au fost amplasate: la decanate, catedre, servicii – 35, la bibliotecă - 11. În total, în anul 2014-2015, au fost procurate 71 de proiectoare multimedia, dintre care: 55 - plasate permanent în

săli de studii, 16 - distribuite la decanate și catedre. În anul de studii 2014-2015, au fost achiziționate 15 proiectoare și 3 table interactive;

5) în cadrul proiectului „Investiții capitale la construcția obiectelor social-culturale” (4,2 mln lei) implementat la Universitatea Agrară de Stat din Moldova, instituția a fost dotată cu laptopuri – 57 de bucăți (481,6 mii), proiectoare X-14 – 53 de bucăți (368,8 mii), servere în valoare de 96,8 mii lei, mobilă – 33,6 mii lei, taxometru – 55 mii lei, climatizoare – 24,1 mii lei, microscop – 46,2 mii lei;

6) în rezultatul colaborării Universității de Stat „A.Russo” din Bălți cu compania „Draexelmaier”, Universității i-au fost donate 40 de monitoare, pentru a ajuta studenții la cursul „Proiectarea asistată de calculator”. În luna iunie, 2015, Universitatea din Landshut (Germania) a donat Universității materiale didactice în valoare de 3000 de euro, toate fiind destinate studierii diferitor discipline din planul de studiu și a primit drept donație de la Universitatea din Landshut o mini linie de asamblare a automobilelor pentru promovarea lucrărilor de laborator la câteva discipline din planul de învățământ;

7) în blocurile de studii a 6 universități au fost deschise Internet Café Orange cu susținerea companiei Orange Moldova și Centrului pentru studii universitare, au fost deschise Laboratoare de Tehnologii avansate la Universitatea Tehnică, a fost amenajat Palatul Sportului și o cafenea, procurate calculatoare pentru bibliotecă la Universitatea Pedagogică de Stat „I.Creangă” din Chișinău, au fost dotate cu echipament sălile de curs și cele sportive ale Universității de Educație Fizică și Sport. La Universitățile de Stat din Comrat și Taraclia, agenții economici au finanțat reparațiile curente și capitale, au renovat căminele și cantinele studențești etc.

**Indicatorii de monitorizare ai
Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2020”**

Indicator de monitorizare	Ținta 2015	2013	2014	2015	Comentarii privind realizarea țintei
Prioritatea „Studii relevante pentru carieră”					
Rata șomajului, %	6	5,1	3,9	4,9	-
Exodul tinerilor, %	15	-	-	-	Ministerul Educației nu dispune de datele respective Indicatorul nu ține de competența Ministerului Educației
Pondere angajatorilor satisfăcuți de calitatea forței de muncă, %	40	-	-	-	Ministerul Educației nu dispune de datele respective Indicatorul nu ține de competența Ministerului Educației
Pondere absolvenților angajați care susțin că au nevoie de instruire suplimentară după absolvire, %	20	-	-	-	Ministerul Educației nu dispune de datele respective Indicatorul nu ține de competența Ministerului Educației

Figura 4. Ponderea studenților încadrați în învățământul superior vs. învățământul secundar profesional și învățământul mediu de specialitate

